

ΚΗΦΙΣΙΑΣ 215

Το εντονότερο πρόβλημα

Σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες μετρήσεις της ΕΛΣΤΑΤ, ο πληθωρισμός δεν υποχωρεί περαιτέρω και κινείται υψηλότερα από τον μέσο όρο της Ευρώπης. Στο πρώτο μέρος του έτους, ο μέσος εναρμονισμένος δείκτης κινείται υψηλότερα στην Ελλάδα, στο 3%, από τον μέσο όρο στην ευρωζώνη, 2,2%. Η πίεση στις τιμές εξακολουθεί να προέρχεται από τις υπηρεσίες (5,3% έναντι 3,7% στην ευρωζώνη), όπως τα καταλύματα (11,8% έναντι 4,8%), η εστίαση (5,5% έναντι 3,8%) και τα ενοίκια (10,1% έναντι 2,9%).

Η ΕΙΚΟΝΑ αυτή προβληματίζει. Ακόμη και αν η διαφορά ανάμεσα στον ελληνικό και στον ευρωπαϊκό πληθωρισμό δεν είναι μεγάλη, αποκτά κάποια σταθερά χαρακτηριστικά. Μια συστηματική διαφορά από τον μέσο όρο του πληθωρισμού στην ευρωζώνη συνεπάγεται απώλεια ανταγωνιστικότητας και δυσχεραίνει την προσπάθεια πραγματικής σύγκλισης των εισοδημάτων και της ευημερίας. Μπορεί, βέβαια, κανείς να αναγνωρίσει ότι, ενώ η ελληνική οικονομία μεγεθύνεται γρηγορότερα από τις άλλες ευρωπαϊκές, είναι αναμενόμενο να έχει έναν σχετικά υψηλότερο πληθωρισμό, καθώς βρίσκεται σε διαφορετικό σημείο του κύκλου ανάκαμψης. Υπάρχουν, όμως, και δομικά ζητήματα που έρχονται στην επιφάνεια.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ χρέους και κατά τη διάρκεια της ύφεσης που ακολούθησε, η μείωση της ζήτησης στην ελληνική οικονομία οδήγησε σε υποβιβασμό των τιμών σε πολλές αγορές, με τον πληθωρισμό να είναι περίπου μηδενικός για σχεδόν μία δεκαετία. Το γεγονός αυτό, άλλωστε, είχε και μια παράπλευρη επίπτωση στον χειρισμό των χρεών, δημοσίου και ιδιωτικών, μην επιτρέποντας ένα έμμεσο κούρεμα της πραγματικής τους αξίας. Η εικόνα ανατράπηκε για δύο λόγους πρόσφατα.

Ο ΠΡΩΤΟΣ λόγος είναι οι εξελίξεις στο διεθνές περιβάλλον της οικονομίας μας, κα-

γράφει

ο ΝΙΚΟΣ ΒΕΤΤΑΣ*

*Γενικός διευθυντής ΙΟΒΕ και καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί, οι επενδύσεις στη χώρα είναι χαμηλότερες από το επιθυμητό, οι περισσότερες επιχειρήσεις λιγότερο ανταγωνιστικές και τα εμπόδια εισόδου και δραστηριοποίησης στις αγορές υψηλότερα. Η πρόοδος σε αυτά τα μέτωπα είναι ο μόνος ουσιαστικός τρόπος για να μειωθεί ο πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός σε Ελλάδα και ευρωζώνη

θώς μετά την κρίση της πανδημίας και την αναταραχή στις αγορές ενέργειας, ο πληθωρισμός εκτοξεύτηκε απότομα προς το 10%, εξέλιξη που φυσικά επηρέασε άμεσα τις δικές μας αγορές. Αυτή η επίδραση σταδιακά εξομαλύνεται, πρώτα από την αγορά ενέργειας και άλλα εμπορεύσιμα προϊόντα, και θα είχε ήδη οδηγήσει σε μια εξορρόπηση στην περιοχή του 2%, ένα γενικά επιθυμητό σημείο, εάν δεν υπήρχαν οι νέες διαταραχές από την αβεβαιότητα που προκαλούν οι ανακοινώσεις προστατευτισμού από τις ΗΠΑ.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ λόγος αφορά την τροχιά της δικής μας οικονομίας. Κατά τη διάρκεια της ύφεσης, η χαμηλή ζήτηση διόρθωσε το προηγούμενο πρόβλημα του πληθωρισμού, όπως άλλωστε, και του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Όταν, όμως, η οικονομία επέστρεψε στην ανάπτυξη -και περισσότερο την τελευταία πενταετία- η αύξηση των εισοδημάτων και της ζήτησης σε πολλές αγορές αύξησε σημαντικά και τις τιμές σε αυτές.

ΤΗ ΔΙΕΤΙΑ 2022-2023, ο εναρμονισμένος ρυθμός πληθωρισμού σε Ελλάδα και Ευρώπη εκτινάχθηκε σε επίπεδα σημαντικά υψηλότερα του στόχου του 2%, με αποκλιμάκωση έως τις αρχές του 2025. Τον Μάιο του 2025, το γενικό επίπεδο των τιμών κατέγραφε παρόμοια σωρευτική άνοδο σε Ελλάδα και ευρωζώνη από τα τέλη του 2021 κατά 16,7%. Πέρα από την επίδραση του κόστους ενέργειας την πρώτη διετία, μεγάλη αύξηση κατέγραψαν οι τιμές των τροφίμων, παρόμοια σε Ελλάδα και ευρωζώνη, σωρευτικά περί το 27% την περίοδο 2022-2025. Στην Ελλάδα, την ίδια περίοδο, υψηλότερες αυξήσεις καταγράφηκαν στις τιμές των υπηρεσιών, σωρευτικά κατά 19,2% έναντι 15,5% στην ευρωζώνη.

ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ σύγκλισης στην υπόλοιπη ευρωζώνη, ο πληθωρισμός αποτελεί εντονότερο πρόβλημα στη χώρα μας, καθώς τα εισοδήματα των περισσότερων νοικοκυριών ήταν ήδη χαμηλά. Ενώ προσωρινά μέτρα παρέμβασης όπου παρατηρούνται εξειδικευμένα προβλήματα μπορεί να τα αμβλύνουν, η ουσία του ζητήματος είναι στην ενίσχυση της παραγωγικής βάσης και του δυναμισμού στις αγορές. Παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί, οι επενδύσεις στη χώρα είναι χαμηλότερες από το επιθυμητό, οι περισσότερες επιχειρήσεις λιγότερο ανταγωνιστικές και τα εμπόδια εισόδου και δραστηριοποίησης στις αγορές υψηλότερα. Η πρόοδος σε αυτά τα μέτωπα είναι ο μόνος ουσιαστικός τρόπος για να μειωθεί ο πληθωρισμός και να μην αντιμετωπίζουν τα νοικοκυριά της χώρας υψηλή πίεση από την ακρίβεια των προϊόντων και των υπηρεσιών.

